



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Via Veritatis Ad Vitam Sev Exercitia Spiritvalia**

**Haineuve, Julien**

**Antverpiae, 1652**

Septima Veritas. Quod si ad vitam alteram periculum immineat, inde esse, si malè moriamur, malè autem moriendi periculum inde oriri, si ex legibus inordinatorum nostrorum affectum viuamus.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60125)

## TERTIVS DIES

De Nouissimis, quæ efficiunt, vt pericula, in quæ præcipites ruimus, meliùs agnoscantur, apprehendanturque.

## SEPTIMA VERITAS.

Quodd si ad vitam alteram periculum imminet, inde esse si malè moriamur; malè autem moriendi periculum inde oriri, si ex legibus immoderatorum nostrorum affectuum viuamus.

*Si secundum carnem vixeritis, moriemini. Rom. 8.*

## MEDITATIO

de hac septima veritate.

## I. PUNCTVM.

*Declaratio eiusdem.*

**T**Anti momenti est rectè semel animo concepisse, quod non fit, nisi vnicum in hoc mundo negotium nostrum perueniendi

niendi ad finem nobis constitutum, quod-  
que eò non perueniatur, sed retrò abeat  
potius, cum vita ducitur ex moribus naturæ  
inordinatis, ut ipsum satis momentum ne-  
queat comprehendi.

Inter omnia verò argumenta, quæ perfi-  
cere possint has in nobis cognitiones tam  
necessarias, præcipuum, & aptissimum est,  
consideratio<sup>(a)</sup> Nouissimorū, & earum ve-  
ritatum, quæ inde educuntur; quare illæ op-  
portunissimè prioribus succedunt, ut ex ijs  
clariùs perspiciamus, apprehendamusque  
pericula, in quæ ruimus præcipites, non per-  
tingendi ad finem nostrum nisi aliter, quàm  
hactenus, moderando vitam nostram, no-  
strosque affectus naturales, progrediamur.  
Ad hoc septima veritas, quæ exhibet mortis  
memoriam, nobis exponit, quod sicut alte-  
rius vitæ status pendet à morte, ita quoque  
mors pendeat à statu huius vitæ, & quemad-  
modum, periculum ratione æternitatis inde  
oritur, si malè moriaris, sic etiam malè mo-  
riendi periculum inde proueniat, si teste  
D. Paulo, secundum carnem vixeris, id  
est, secundum naturæ motus non or-  
dinatos; ita ut, quantum nos ad bonam  
felicemque mortem anhelamus, tantum  
quoque

(a) *Melius est ire ad domum luctus quàm ad do-  
mum conuiuij; in illa enim finis cunctorum admo-  
netur hominum, & viuens cogitat, quid futurum  
sit. Eccl. 7.*

quoque debeamus operæ adhibere componendis illis naturæ motibus, idque seriò nunc statuere, vnde felix mors pendet ac æternitas.

Confidera igitur I. seriùs aut ocyùs, nobis esse moriendum, nihil eo certius est; sed neque incertiùs, si tempus, si locum, si modum, seu ratione animæ, seu corporis, attendas. Immorare paulisper huic considerationi, & eam penitiùs minutiùsque perscrutare, proponendo tibi eos, quos aliquando vidisti morientes, dicendoque: ah! (a) ista fors nos manet, decretum est, eò damnati sumus, de horâ duntaxat incerti; ò horam! à qua pendet æternitas.

Atque illud secundo loco tibi agnosendum est, quòd status vitæ alterius pendeat à morte: (b) quòd talis iudicandus sis, qualem te postrema hæc hora occupauerit: quodque ab hoc iudicio alterius vitæ status constituatur. Nihil hoc decessu verius est, sed neque horribilius hac consecutione alterutrius æternitatis quæ ab eo pendet: Hinc

E 5

pari

(a) Memor esto, quoniam mors non tardat. Testamentum enim huius mundi, Morte morieris. Eccl. 14.

(b) Quoniam ibit homo in domum æternitatis sue. Eccl. 12.

In quo quemque inuenerit suus nouissimus dies, in hoc eum comprehendet Mundi nouissimus dies: quoniam qualis in die illo quisque moritur, talis in die illo indicabitur. August. epist. 80.

pari desiderio ferimur in bonam mortem & felicem æternitatem, quòd sciamus hanc illi succedere; & eandem etiam ob causam appetere debemus vitam bonam, quòd illam excipere soleat fortunata mors, vti fortunatam mortem beata æternitas.

Inhære his paulò diutius, vt conuincas intellectum, qui non tam facilè huic secundo membro propositæ veritatis assentitur, ac primò; quòd videamus non nunquam emori nonnullos felicissimè, qui vitam non benè traduxerant, adeoque ex vita sententiam de morte ferri non posse, sed errorem excute, & disce dum asseritur, mortem pendere à vita, verum dici iuxta leges ordinarias viuendi moriendique à Deo constitutas: quòd si verò visum illi aliquando sit, aliter disponere, illius vnus est, soluere leges suas, quod facere nullo nos modo possumus: adeoque si lex est Justitiæ illius & Prouidentia, non largiri felicem mortem bene viuentibus, illi inhærendum est, æquè ac alijs ipsius communibus decretis, nisi inconsultæ fiducia reus haberi velis; quo modo ineptus ille, temerariusque meritò censeretur, qui nollet edere, vt viueret, aut victui necessaria comparare, cum eæ sint ordinariæ leges diuinæ prouidentia, quæ ad conseruandam vitam nostram pertinent, quibusque obsequi tenemur quamquam aliter disponat de quibusdam, quos

quos alit, etsi nō edāt, & quibus vltro, nō sollicitus, de victu prouidet: Exemptiones illæ sunt & Gratia peculiare, è quibus argumentari nō liceat, quæ nos à communibus, & vulgatis legibus non absoluunt. Eadem ratione, tamen si Deus ex infinita sua misericordia fortunatam mortem ijs largiatur, qui illam promeriti non sunt, nihil de hac misericordia nobis arrogare debemus, nosque eximere æquissimæ legi, quam statuit; vt, si consequi velimus felicem mortem, oporteat illam viuendo promereri; aut saltem non demereri, neque se opponere legibus & medijs, quæ ad mortem felicem nos disponunt.

Dici præterea posset, non omnes illos benè mori, qui benè mori videntur, sicut è contrario mortes subinde terribiles accidunt, quæ tamē non desinunt esse bonæ & pretiosa in conspectu Domini, ita vt nostrum non sit ex specie morientis exteriori, de bona malæ morte iudicare: ad solū Deum spectat, eius rei ferre sententiam; quod verò nos securissimè pronūtiare possumus, est illud affatū nostræ veritatis: ita pēdere mortē à vita, quemadmodū à morte pendet æternitas. Id scriptura, (a)

E 6 id

(a) Mortē timetis, quare non cauetis? Illud potius time, quod si nolis, non erit: peccare time; quia si amaueris peccata in aliam mortem irrues, quò posses non venire, si non amares peccata. Mori malè times, & malè viuere non times? corrige malè viuere, time malè mori, Aug. fusc l. de disc. Christ. c. 11, & 12.

id Patres, id ratio tam manifestè commo-  
strant, vt ad fidem faciendam, eos audisse, sit  
fatis.

Sed quod adhuc accuratiori consideratio-  
ne expendi debet, est, quòd status viræ in af-  
fectuum indulgentia transactæ, status sit ad  
benè moriendum perquàm periculosus: nam  
ad benè moriendum, requiritur is status, vt  
quis possit sine nota se resistere Iudici suo,  
audireque optatam sententiam suæ in cæ-  
lum admissionis, at istum statum virtutes  
componunt, Humilitas, Patientia Mansuetu-  
do, Charitas, Religio, atque aliæ, sine quibus  
anima compareret oppositis infecta vitiis,  
adeoque plena confusione, & Iudicis senten-  
tiam aduersus se prævertens, Iudicis, tam  
vitia abominantis, quantum virtutes in de-  
licijs habet. Verùm qualium virtutum deco-  
ra sperare is debet in hora mortis, & eo proxi-  
mè instanti, quo Iudici suo sistendus est, qui  
vitam omnè ex præscripto naturalium suorum  
affectuum traduxit? virtutūne in vita, an in  
morte exercitarum? at à vita nullas habet aut  
paucissimas, vt qui plerumq; magis cupidita-  
tibus suis & naturæ, quàm gratiæ & rationi  
sit obsecutus. Caret humilitate, cuius mino-  
rem, quam honoris sui rationem habuit,  
vbi de illa exercenda res agebatur; defit Pa-  
tientia, cum aduersa iniquo potius animo,  
quàm æquo tulerit; ita cæteras prosequere,  
talibus enim casibus, dum vivitur, exercenda  
virtus

virtus est, vt de ea post hanc vitam ferri iudicium queat, quòd si ad mortem vsque exercitium differs virtutum, neque aliæ exhibeantur diuino tribunali, ah! vereor, vt seræ nimis sint, & timendum cum D. Augustino, (a) ne & ipsæ cum infirmo, infirmentur & cum moriente ipsæ quoque expirent. Nunquid, aiebat Christus, *colligunt de spinis vvas & de tribulis ficus?* (b) responde, & responsum tuum applica argumento propositæ Veritatis: huc enim spectat interrogatio Christi Domini.

(a) *Quomodo enim penitentiam agere possit, qui nullam pro se opera satisfactionis agere potest? & ideo pœnitentia, quæ ab infirmo petitur, infirma est; pœnitentia, quæ à moriente petitur, timeo ne & ipsa moriatur.* Aug. Serm. 57. de Temp.

(b) Matth. 7.

## II. P V N C T V M.

### *Adversio ad vitam præteritam & statum præsentem.*

**S**I fateris hominem virtutibus destitutum, de felici morte securum esse non posse, & eum virtutibus destitui, qui vivit ex præscripto motuum naturalium, cum virtutum sit, eos moderari: Quid tu speras postremo illo vitæ tuæ momento, quod primum alterius futurum est? tu qui à virtute,



te, ab humilitate, à patientia, omninò vacuus es? tu qui nulla re abundas, quàm amoretui, illo omnium virtutum inimico? scis, quid obiectum illi fuerit, qui habitu indecenti irrepserat in nuptiale conuiuium? (a) *Amice, quomodo huc intrasti, non habens vestem nuptialem? at ille obmutuit.* Tu verò quid dices, cùm videbis tam esse virtutes propria cælestium nuptiarum vestimenta, quàm nunc agnoscis nullas à te per vitam exerceri? quis dolor, quod probrum! (b) *Nullum inquit, virtutis signum valuimus ostendere.* Ah! quantò conducibilius foret, nunc sese confundere, serio iue animi decreto id aggredi, (c) quod fecisse tum vellemus, quàm pati confusionem mali, nulla arte, sarcindi?

Sed vt te perfectiùs cognoscas, noli te intueri in eo statu, in quo nunc forsitan es, tempore tuorum Exercitiorum, nunc enim, vt quidem videtur, nihil in te non compositum, non moderatum est: Considera te potiùs, qualem te in occasionibus, Charitatis, Mansuetudinis, Humilitatis, aliarumque virtutum exhibeas, in his enim veram tui præbes

(a) *Matth. 22.*

(b) *Sap. 5.*

(c) *Nescis quia tu es miser, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus suadeo tibi emere à me aurum ignitum probatum, vt locuples fias, & vestimentis albis induaris, & non appareat confusio nuditatis me. Apoc. 3.*

bes notitiam, & hinc clarè cognosces, quàm paucis, aut omninò nullis (a) virtutibus sis instructus.

(a) Scio opera tua quia nomen habes quod vivas & mortuus es. Esto vigilans & confirma cetera, que moritura erant. Non enim invenio opera tua plena coram Deo meo Apoc. 3.

### III. P V N C T V M.

#### *Propositum in futurum.*

**Q** Vid post hæc agendum est? (a) Memoria recole tres hæc propositiones vt meliùs intelligas, quid agere te oporteat. 1. venturam aliquando horam illam, idque certò, quâ agnosces vitam tuam omnem, in naturalium tuorum affectuum obsequio defluxisse vitam eo modo traductam in hora mortis reperiri virtutibus vacuam, & 3. Mortem tali sine virtutibus vitæ succedentem, exponere animam ingenti periculo, quoad æternitatem.

Hinc delibera, vel sine adire discrimen tam manifestum: & cùm metus huius adeundi discriminis non aliunde proveniat, quàm quòd effrænatae naturæ impetu nos abripi

(b) Si annis multis viueret homo, & in his omnibus letatus fuerit, meminisse debet tenebrosi temporis, & dierum, qui cùm venerint, vanitatis arguentur præterita. Eccl. 11.

abripi sinamus, an dubiū esse possit, quin sta-  
 tuere seriō oporteat, illum tandē compefcere  
 ac frænare. Si quispiā vel quod in potu exceſ-  
 ſiſſet, vel imprudenter aliquo cibi fatalis gene-  
 re ſtomachum labefactaſſet, videret propè  
 actum eſſe de vita; idem tamen recuperata  
 valetudine, vbi eadem iterum excedendi, aut  
 mortiferam illam eſcam ſumendi ſeſe offer-  
 ret occaſio, tantum ſibi temperare non poſ-  
 ſet, vt abſtineret, an non ſummè intemperan-  
 tem, meritoque vituperio digniſſimum pro-  
 nuntiares? ſcito te fore illum, ſi deinceps ite-  
 rùm redis ad obſequium tuarum cupidita-  
 tatū, quæ non minùs animæ, quàm mali-  
 gna corpori eſca, incommodant. Notitia,  
 quam modò cepiſti eius discriminis, quod  
 ſupremo mortis articulo, eæ tibi poſſunt in-  
 ferre, tantumdem tibi prodeſſe, cautioremq;  
 te reddere deberent, atque ſi ſupremum illum  
 articulum, & in eo illas vitæ liberioris angu-  
 ſtias eſſes expertus: nam reiſa promeritus es  
 mortem, neque alio nomine tibi à Deo pro-  
 rogata eſt vita, quàm vt te agnoſcas, revoceſ-  
 que ad frugem meliorem: pœna mortis com-  
 mutata eſt in hanc horã meditationis tuæ, vt  
 iam conſideres, quid potiſſimum tibi expro-  
 braſſet Conſcientia, ſi fuiſſet ex hac vita diſ-  
 cedendum. Vera eloquere, ſi te mors oc-  
 cuparet, non vt nunc es, ſed uti alias, in-  
 hiantem deliciis, honoribus & commo-  
 dis tuis, nihilque aliud cogitantem, niſi  
 quomo-

quomodo indulgeres tuis cupiditatibus, insuper habens. sensu & appetitu, an ratione regerentur; supremoque illo abeuntis animæ momento polleret adhuc ea facultate mens, ut advertere posset, quantulæ sint eæ omnes honorū & voluptatū prosecutiones, quid videres, quid de ijs sētires, quid loquereris? quid demū proponeres? (a) eadem nunc proposita concipe, cū mori nūc possit; & modo te decet ea facere ex reuerentia Numinis, quæ in hora mortis desiderabis ex metu; & denique non erit tum, quàm modò, verius, cuncta animæ esse vana, misera, periculosaque: non habebis etiam maiora statuendi, si conualueris, seriam morum emendationem, argumenta, quàm habeas modò. (b) Apprehensio veritatum in hora mortis sensibilibior esse potest, sed non, quàm in meditatione, solidior, securiorve: Quin ipsa quæ decernuntur eo tempore proposita, admodum dubia sunt, exiguique pretij, si cum illis componantur, quæ valetudine  
 integra

(a) *Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te... vivens, vivens ipse confitebitur tibi, sicut & ego hodie. Ps. 38. Operamini opus vestrum ante tempus. Eccles. 5 1.*

(b) *Si vis agere pœnitentiam tum, quando peccare non potes, peccata te dimiserunt, non tu illa. August. hom. 41. Quomodo sub vnius horæ articulo reuocari posse estimant omnia animæ membra, cum ne concupiscentiæ & desideria per totum mundum sparsa sunt? Bernard. Serm. 38. in paruis.*

integra fiunt in oratione, vbi sola veritatis cognitio & Gratia operatur: adeoque et si securus etiam fores, tibi neque tum defuturum tempus te excutiendi, præparandi que ad bonam mortem, non deberes tamen eousque differre, quod tempus præsens ad eam rem longè illo sit aptius: neque poteris vnquam luculentius Deo præbere argumentum, te antea cta detestari, rarumque tibi esse, illa refarcire, quàm id temporis, cum adhuc integrum tibi est, mandare executioni propositum tuum, & re ipsa demonstrare, quod nolis amplius obsequi tuis affectibus, qui ab ipsius obsequio te remorantur. ah! Deus meus, nolo, ea animi firmitate, quâ in extremis constitutus, vellem me noluisse.

## COMPENDIVM MEDITATIONIS in septimam veritatem.

### I. P V N C T V M.

#### *Eiusdem declaratio.*

Satis persuaderi animo nequeunt pericula, in quæ nos præcipitant vitiosi nostri affectus, originem ducentes ab inclinationibus nostris naturalibus, & finem, nisi providemus, habentes in æterna nostra damnatione: quare nihil omittendum est eorum, quæ possunt

possunt hæc pericula nostris animis penitus imprimere, inter quæ hæc est de morte Meditatio, iuxta septimam nobis propositam veritatem, cuius duæ sunt partes declarandæ.

Prima est, moriendum esse malamque mortem idcirco formidandam, quod à statu, in quo morimur, pendeat status vitæ alterius. Nunquid ita est? aliâ sanè huius partis declaratione non est opus, sed attenta consideratione, quàm sit certum, quanti que momenti istud, quod eâ continetur argumentum, huic ergo paulisper vaca.

Secunda est, quod si periculum sit malè moriendi, id inde esse, si malè viuitur, si viuitur ad arbitrium immoderatorum nostrorum affectuum: nam periculum moriendi malè, est mori absque virtute, est comparere coram Iudice sine habitu Humilitatis, Patientiæ, aliarumque virtutum, quas tantoperè voluit esse commendatas: at ingens, sine his moriendi periculum est, si absq; his vitam traduxeris: traducendi verò vitam absq; his periculū est evidens, si vitam omnem ad arbitrium pravorum tuorum affectuum componas, horum enim moderatio virtutem efficit, pariter ac ab immoderatione vitium constituitur; ideoque cōclude, illum expositum esse malè moriendi periculo, qui viuens affectibus indulget: nā etsi moriturus apud sacerdotē peccata sua deponat, videaturque magno sensu pietatis exspirare,

rare, tales tamen mortes sæpe non sunt tam securæ, quam existimantur; & qui tum primùm pius, humilis, & probus esse constituit, cum mors instat, nimium differt, quam ut bene moriatur. Id enim uerò est habere virtutes mortis, non vitæ, & quisquis moriendo caret virtutibus vitæ, cum maximo periculo moritur, cum sequens Iudicium non solum de actionibus & virtutibus mortis instituat, verum etiam de toto vitæ decursu. O quam ergo verum est, totum malè moriendi periculū oriri à vita affectuum impetu traducta, & horrendum esse, ijs uiuentem obsequi, à quibus exponitur manifesto periculo malæ mortis, & miserrimæ æternitatis!

## II. P V N C T V M.

*Aduersio ad vitam præteritam, præsentemque.*

**T**Vum iam est videre, an non sis in eo malè moriendi periculo, tuum est, agnoscere, an si nunc moriendum esset, eo sis instructus virtutum apparatus, qui necessarius est, ne hoc cælesti conuiuio extrudaris, ut ille qui se in cænam Euangelicam insinuauerat sine veste nuptiali, habetne illam animi demissionem, quæ amet sui contemptum? eam Patientiam, quæ aduersis delectetur? illam Caritatem, quæ etiam inimicos complectatur?

illas

illas tot virtutes alias? responde, & noli te in-  
 tueri, vti nunc es in Exercitijs, sed qualem  
 aliàs te præstes in occasionibus te demitten-  
 di, patiendi, benefaciendi inimicis & alias vir-  
 tutes exercendi: hinc inuestigare te oportet,  
 num virtute præditus sis, hinc enim Iudicium  
 suum tuus Iudex formabit: cumque aduer-  
 tas te in ijs præsertim occasionibus defuisse  
 officio tuo, in te fer sententiam, & humiliter  
 agnosce te virtute destitutum, te, si nunc mo-  
 reris, moriturum malè, & si pergas sine vir-  
 tute viuere, te continuò hæere in isto malè  
 moriendi periculo. ô Periculum! ô quæ vita  
 queat esse in tali periculo secunda lætaque!

### III. P V N C T V M.

#### *Propositum in futurum.*

S Erius, aut ocyus, moriendum nobis est, &  
 potius studendum, vt bene moriamur,  
 quàm frustra, vt mortem euitemus, si nullo  
 eorum sensu nunc tangeris, quæ tibi sub mor-  
 tem euentura sunt, saltem animo propone  
 sensus & affectus illos, quibus tunc tange-  
 reris, seu doloris, ob virtutum inopiam, seu  
 desiderij easdem acquirendi, si vita proroga-  
 retur, & cape nunc eadem consilia, quæ cape-  
 res supremo isto articulo.

Neque enim alio titulo vita tibi proroga-  
 ta est, quàm vt te emendes; mortem eras me-  
 ritus.



ritus, sed hactenus tibi indultum est, ut maiore otio te ipsum tandem agnosceres, meliusque ad mortem, quam feceris antehac, te præparares. Vti igitur, cum tibi discedendum erit ex hac vita & coram Iudice tuo comparandum, certò dolebis fuisse te superbum, impatientem, alijsque tuis affectibus subiectum, vellesque potiùs humilitati, patientiæ, & moderandis affectibus studuisse: generoso animo decerne harum virtutum exercitationem; fac, quod velles te fecisse; tam enim modò verum est, viuendum esse ex virtute, & non ex appetitu, quam verum videbitur morienti: & decretum ex virtute viuendi, longè sincerius, efficacius, Deoque acceptius est, cum vires valetudoque ad exequendum decretum integræ sunt, quam dum mors præ foribus est, deficitque occasio, quæ statueris, exsoluendi, Deus meus! vereri meritò poteram, ne post tot procrastinationes, non acceptares oblata mea desideria, cum ecce me etiam stimulas, ad eadem tibi offerenda!

OCTA-